

I. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Роль і значення дисципліни „Державні фінанси” у підготовці фахівців за спеціальністю “Фінанси” полягає у одержанні студентами глибоких знань з питань теорії та практики фінансових відносин держави, підприємств за умов ринкової економіки. Вивчення дисципліни поєднує три блоки – теоретичний, практичний та самостійну роботу студентів.

Дисципліна „Державні фінанси” є однією з базових при підготовці спеціалістів-фахівців в галузі економіки, бухгалтерського обліку, фінансів. Ця дисципліна вивчається студентами після ознайомлення з такими дисциплінами, як: „Економічна теорія”, „Історія економічних вчень”, „Макроекономіка”, що дає змогу закріпити отримані знання і розпочати професійну підготовку спеціалістів з економіки.

Одночасно дисципліна „Державні фінанси” передусє вивченню таких дисциплін, як: “Гроші та кредит”, „Бюджетна система”, „Бюджетний менеджмент”, „Місцеві фінанси”, „Податкова система”.

Знання, отримані студентами в процесі вивчення дисципліни “Фінанси підприємств”, можуть бути використані в ході виконання дипломної роботи спеціаліста за фахом “Фінанси”.

Вивчення дисципліни „Державні фінанси” є необхідною умовою підготовки економістів вищої кваліфікації. Особливо важливу роль ця дисципліна відіграє у підготовці фахівців з банківської справи, фінансів, страхування, бухгалтерського обліку та аудиту. Вона забезпечує науково-теоретичну та методологічну основу для формування системи знань з конкретно – прикладних дисциплін за кожною з названих спеціальностей.

Метою викладання дисципліни є вивчення сукупності фінансових відносин як специфічної форми суспільних відносин, підсистеми економічного базису, а також вивчення функції і ролі грошей у товарному господарстві, сутності грошового обігу, кредиту і кредитної системи. Це необхідно майбутньому спеціалісту, щоб об'єктивно оцінювати економічні процеси, що відбуваються в суспільстві; розуміти суть і тенденції розвитку фінансових відносин і їх особливостей у сфері державних фінансів, міжнародних фінансів і фінансів господарчих суб'єктів, уміти розробляти і вирішувати актуальні питання теорії і практики розбудови фінансової політики держави.

Предметом вивчення дисципліни є теоретичні і методичні аспекти суті фінансів, їх взаємозв'язок з іншими економічними категоріями, а також проблеми функціонування державних, корпоративних фінансів та інших фінансових інституцій.

В процесі вивчення дисципліни послідовно розглядаються: закономірності у

сфері фінансових відносин держави, господарства і населення, визначення шляхів використання цих закономірностей у практиці фінансової та кредитної роботи; з'ясуванні ролі фінансів в економічній перебудові суспільства на шляху розвитку ринкових відносин; визначення сукупність заходів, що забезпечують використання фінансів як одного з дійових важелів економічної політики держави.

Вивчення дисципліни „Державні фінанси” повинно забезпечити з боку студентів:

ЗНАННЯ:

- закономірностей розвитку у сфері фінансових відносин держави, господарства і населення;
- можливостей використання цих закономірностей у практиці фінансової роботи;
- ролі фінансів в економічній перебудові суспільства на шляху розвитку ринкових відносин;
- заходів, що забезпечують використання фінансів як одного з дійових важелів економічної політики держави.

УМІННЯ:

- об'єктивно оцінювати економічні процеси, які відбуваються в суспільстві;
- визначити сутність та тенденції розвитку фінансових відносин та їх особливості у сфері державних фінансів, міжнародних фінансів і фінансів господарських одиниць;
- розробляти і вирішувати питання теорії і практики розбудови фінансової політики держави;
- теоретично обґрунтувати практику функціонування фінансового механізму при формуванні та використанні централізованих і децентралізованих ресурсів спільного призначення.

На вивчення курсу за **фахом “Фінанси”** відведено:

- для **денної форми (термін навчання 4 роки)** - 189 годин, з них – 68 годин лекцій та 34 години практичних занять. Курс „Державні фінанси” вивчається в п'ятому навчальному семестрі;
- для **заочної форми (термін навчання 4.5 роки)** - 189 годин, з них – 16 годин лекцій та 28 години практичних занять. Курс „Державні фінанси” вивчається в п'ятому навчальному семестрі;

- для **заочної форми (термін навчання 3 роки)** - 162 годин, з них – 12 годин лекцій та 24 години практичних занять. Курс „Державні фінанси” вивчається в п’ятому навчальному семестрі;

- для **післявузівського** навчання - 162 годин, з них – 10 годин лекцій та 14 години практичних занять. Курс „Державні фінанси” вивчається в першому навчальному семестрі.

На вивчення курсу за **фахом „Економіка підприємства”, “Облік і аудит”, “Економічна кібернетика”, “Менеджмент організацій”** відведено:

- для **денної форми (термін навчання 4 роки)** - 108 годин, з них – 51 годин лекцій та 17 години практичних занять. Курс „Державні фінанси” вивчається в п’ятому навчальному семестрі.

На вивчення курсу за **фахом „Економіка підприємства”, “Облік і аудит”, “Менеджмент організацій”** відведено:

- для **заочної форми (термін навчання 4,5 роки та 3 роки)** - 108 годин, з них – 12 годин лекцій та 8 години практичних занять. Курс „Державні фінанси” вивчається в п’ятому навчальному семестрі.

На вивчення курсу за **фахом „Економіка підприємства”** відведено:

- для **заочної форми (термін навчання 3 роки)** - 108 годин, з них – 8 годин лекцій та 4 години практичних занять. Курс „Державні фінанси” вивчається в п’ятому навчальному семестрі.

На вивчення курсу за **фахом „Економіка підприємства”, “Менеджмент організацій”** відведено:

- для **післявузівського** навчання - 108 годин, з них – 6 годин лекцій та 6 години практичних занять. Курс „Державні фінанси” вивчається в першому навчальному семестрі.

РОЗПОДІЛ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ

Спеціальність	Форма навчання, термін навчання	Семестр	Всього	Розподіл за семестрами та видами занять							СРС			Семестр. атестація
				Лекції	Практ.	Семін.	Лабор. роб.	Комп'ютер. практик.	Контр. роботи	Всього	Всього числі, на виконання ІСЗ (вик. контр. робот)	Курсова робота		
«Фінанси»	Денна (4 роки)	5	189	68	34	-	-	-	-	87	15		Іс	
	заочна (4,5 роки)	5	189	16	28					145	30		Іс	
	заочна (3 роки)	5	189	12	24					153	30		Іс	
	післявузівська	1	189	10	14					165	30		Іс	
“Економіка підприємства”, “Облік і аудит”, “Менеджмент організацій”, “Економічна кібернетика”	денна (4 роки)	5	108	51	17					40	15		Іс	
“Економіка підприємства”	заочна (3 роки)	5	108	8	4					96	30		Іс	
“Менеджмент організацій”, “Економіка підприємства”	Післявузівська	1	108	6	6					96	30		Іс	
“Облік і аудит”, “Менеджмент організацій”	Заочна (3 роки)	5	108	12	8					88	30		Іс	
“Облік і аудит”, “Менеджмент організацій”, “Економіка підприємства”	Заочна (4,5 роки)	5	108	12	8					88	30		Іс	

III ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ

Зміст навчальної програми курсу „Державні фінанси” розроблено у відповідності до Галузевого стандарту вищої освіти “Освітньо-професійної” програми підготовки бакалавра, спеціаліста і магістра напрямку 0501 – “Економіка і підприємство”. / Колектив. авт. під загол. Керівника А. Ф. Павленка. – К.: КНЕУ, 2002.

Структура навчальної дисципліни віддзеркалюється у змісті навчального матеріалу програми за наступним тематичним планом.

Тема 1. СУТЬ ФІНАНСІВ, ЇХ ФУНКЦІЙ. РОЛЬ.

Фінанси як наукова дисципліна. Міжгалузевий характер курсу «Державні фінанси», його зв'язок з іншими теоретичними й прикладними навчальними економічними дисциплінами. Роль курсу «Державні фінанси» у формуванні професійних навичок висококваліфікованих бакалаврів з економіки.

Склад, структура й послідовність викладання курсу.

Предмет науки про фінанси. Фінанси - специфічна форма суспільних відносин, підсистема економічного базису. Об'єктивні передумови виникнення фінансів. Фінанси як економічна, вартісна, розподільна, історична категорія. Специфічні ознаки фінансів, їх суспільне призначення. Необхідність фінансів в умовах товарного господарства.

Фінансові категорії як форма наукового пізнання сутності фінансових відносин. Прості й складні фінансові категорії. Взаємозв'язок фінансів з іншими економічними категоріями.

Функції фінансів як виявлення найважливіших суттєвих ознак, властивостей суспільного призначення фінансів. Розподільна функція, її зміст. Об'єкти й суб'єкти розподілу та перерозподілу вартості суспільного продукту. Контрольна функція. Фінансова інформація та її роль у реалізації контрольної функції. Дискусійні питання щодо функцій фінансів

Вплив фінансів на розвиток суспільного виробництва. Фінансове забезпечення відтворювального процесу. Форми фінансового забезпечення: державне фінансування кредитування, самофінансування. Роль фінансів у регулюванні вартісних пропорцій народного господарства, галузевої й територіальної структури суспільного виробництва.

Фінансове стимулювання як один із методів державного впливу на відтворювальний процес. Підвищення ролі фінансів в умовах переходу до ринкових відносин.

В результаті вивчення теми:

студент повинен знати:

- функції фінансів;
- сфери фінансових відносин держави;
- взаємозв'язок фінансів з іншими розподільчими категоріями.

студент повинен вміти:

- застосовувати теоретичні знання при вирішенні ситуаційних завдань

Тема 2. ФІНАНСОВА СИСТЕМА.

Поняття фінансової системи. Фінансова система України та принципи її побудови. Ознаки класифікації фінансових відносин.

Фінансові ресурси, їх сутність, склад і структура. Джерела фінансових ресурсів. Фінансові ресурси держави їх джерела та методи акумуляції. Фінансові ресурси суб'єктів господарювання. Фінансові ресурси фізичних осіб. Характеристика чинників росту фінансових ресурсів.

Напрямки та норми використання фінансових ресурсів. Розподіл фінансових ресурсів за цільовим призначенням. Склад і особливості централізованих та децентралізованих фінансових ресурсів.

Сфери та ланки фінансової системи України, їх характеристика. Фінанси підприємств, установ, організацій, як вихідна ланка фінансової системи. Загальнодержавні фінанси, їх склад та призначення. Зведений бюджет, як провідна ланка фінансової системи. Взаємодія ланок фінансової системи.

Правові та організаційні основи функціонування фінансової системи України.

В результаті вивчення теми:

студент повинен знати:

- склад та структуру фінансових ресурсів;
- напрями та форми використання фінансових ресурсів;
- сфери та ланки фінансової системи

студент повинен вміти:

- застосовувати теоретичні знання при вирішенні ситуаційних завдань

Тема 3. ФІНАНСОВА ПОЛІТИКА Й ФІНАНСОВИЙ МЕХАНІЗМ.

Фінансова політика - складова частина економічної й соціальної політики держави. Взаємозв'язок фінансів і фінансової політики, її завдання. Стратегія й тактика фінансової політики. Фінансова політика України на сучасному етапі.

Фінансовий механізм як сукупність форм і методів організації фінансових відносин. Взаємодія фінансового механізму з господарським механізмом і фінансовою політикою. Складові елементи фінансового механізму.

Нестабільність фінансового планування. Взаємозв'язок фінансового планування з індикативним та виробничим плануванням, етапи та методи фінансового планування. Система фінансових планів та їх взаємозв'язок. Зведений фінансовий баланс держави. Особливості та зміст фінансових планів підприємств, організацій, установ. Державні бюджети – основний фінансовий план країни. Місцеві бюджети. Особливості бюджету як фінансового плану. Напрямки удосконалення фінансового планування.

Управління фінансами. Об'єкти й суб'єкти управління. Функції Президента, законодавчих і виконавчих органів державної влади та управління щодо загального управління фінансами. Права й обов'язки органів виконавчої влади та управління щодо оперативного управління фінансами. Управління фінансами на рівні міністерств, відомств, підприємств та організацій. Автоматизовані системи управління фінансами.

Фінансовий контроль. Сутність фінансового контролю, його значення. Види, форми й методи фінансового контролю/Фінансовий аудит як незалежний фінансовий контроль. Встановлення й розвиток аудиторського контролю. Суб'єкти фінансового контролю в Україні. Шляхи підвищення дієвості фінансового контролю.

Правове регулювання фінансових відносин. Фінансове право. Розвиток фінансового законодавства в Україні.

В результаті вивчення теми:

студент повинен знати:

- сутність фінансової політики;
- види фінансової політики;
- стратегію і тактику фінансової політики.

студент повинен вміти:

- застосовувати теоретичні знання при вирішенні ситуаційних завдань

Тема 4. ФІНАНСИ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР.

Сутність фінансів підприємств, їх функції та основи організації. Суб'єкти підприємницької діяльності. Обмеження в зайнятості підприємницькою діяльністю. Ліцензування окремих видів підприємницької діяльності. Державне регулювання

підприємницької діяльності. Проблеми становлення і розвитку малого бізнесу в Україні. Грошові надходження підприємств, їх склад, економічна характеристика й класифікація. Розмежування коштів підприємств на власні й залучені.

Виручка від реалізації продукції, робіт та послуг, та фактори, що впливають на її розподіл. Фонд відшкодування, валовий дохід. Фонд оплати праці. Балансовий і чистий прибуток. Економічний прибуток. Економічний зміст прибутку. Розподіл прибутку. Фонди грошових коштів, що формуються за рахунок прибутку.

Оборотні кошти підприємств, їх економічна суть та структура. Фінансові аспекти формування та використання оборотних активів, необхідність нормування оборотних активів. Сутність нормування, та його основи. Показники стану й ефективності використання оборотних коштів.

Сутність та класифікація основних засобів. Джерела фінансування відтворення основних засобів. Амортизація основних засобів. Методи нарахування амортизації. Амортизаційна політика. Показники стану й ефективності використання основних засобів.

Фінансовий звіт підприємства. Системи показників оцінки фінансового стану. Ліквідність і платоспроможність підприємства.

Особливості фінансових відносин на підприємствах різних форм власності й господарювання. Приватизація державних підприємств і її фінансові аспекти. Оцінка майна . об'єктів, що підлягають приватизації. Фінансові джерела приватизації. Розподіл і використання коштів, отриманих від приватизації.

В результаті вивчення теми:

студент повинен знати:

- функції фінансів;
- сфери фінансових відносин підприємств;
- джерела формування фінансових відносин.

студент повинен вміти:

- організувати фінансові відносини між підрозділами підприємств, між суб'єктами господарювання, з державою, банками, страховими компаніями.

Тема 5. ДЕРЖАВНІ ФІНАНСИ.

Зміст, склад та структура державних фінансів. Бюджет у складі державних фінансів. Характеристика економічних відносин, що визначають зміст бюджету. Призначення та роль бюджету України.

Поняття бюджетної політики, бюджетного механізму. Роль бюджету в соціально-економічному розвитку суспільства та регулюванні ринкових відносин.

Державний кредит як суспільна позикова система. Види державного кредиту. Внутрішній та зовнішній державний борг. Форми внутрішнього державного кредиту. Державні позики, їх види. Конвертація частини вкладів у державний кредит. Залучення коштів загальнодержавного фонду. Казначейські позики.

Державний борг, як наслідок існування державного кредиту. Причини і наслідки зростання державного боргу. Джерела погашення державного боргу.

В результаті вивчення теми:

студент повинен знати:

- зміст, склад та структура державних фінансів;
- сутність та структуру державного боргу;

студент повинен вміти:

- застосовувати теоретичні знання при вирішенні ситуаційних завдань

Тема 6. БЮДЖЕТ ТА БЮДЖЕТНА СИСТЕМА.

Бюджет як економічна та юридична категорія. Місце й значення бюджету в загальній системі фінансових відносин. Розподільна й контрольна функції бюджету. Бюджетний механізм фінансового регулювання в умовах переходу до ринкових відносин. Фінансова програма оздоровлення економіки України та роль бюджету в її здійсненні.

Бюджетний устрій і бюджетна система. Поняття бюджетного устрою й бюджетної системи. Види бюджетів України. Розподіл доходів і витрат між ланками бюджетної системи. Бюджетне регулювання. Поняття закріплених і регулюючих доходів. Субсидії, субвенції, дотації, їх значення в збалансуванні бюджетів різних рівнів.

Бюджетний процес. Поняття бюджетного процесу і його основні елементи. Організація бюджетного планування. Порядок складання, розгляду й затвердження проектів державного й місцевих бюджетів. Удосконалення бюджетного планування й бюджетного регулювання.

Касове виконання доходної та видаткової частини державного й місцевого бюджетів.

Бюджетні права державних органів законодавчої й виконавчої влади.

В результаті вивчення теми:

студент повинен знати:

- характеристики ланок фінансової системи

- бюджетний процес;
- етапи складання бюджетного процесу.

студент повинен вміти:

застосовувати теоретичні знання при вирішенні ситуаційних завдань

Тема 7. ДОХОДИ Й ВИДАТКИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ.

Економічна суть доходів і видатків бюджету. Форми їх вияву й матеріальне втілення. Джерела формування бюджетних доходів. Форми й методи мобілізації грошових коштів у бюджет. Класифікація бюджетних доходів і видатків.

Роль державного бюджету в фінансовому забезпеченні економічного й соціального розвитку України. Формування доходів державного бюджету, їх склад і структура.

Видатки державного бюджету. Основні напрямки використання бюджетних коштів. Витрати державного бюджету на соціальний захист населення. Склад і структура витрат державного бюджету в соціально-культурній сфері. Фінансування соціального страхування й соціального забезпечення. Фінансування науки. Витрати державного бюджету на народне господарство. Витрати на оборону й державне управління.

Бюджетний дефіцит. Поняття й причини виникнення. Проблеми скорочення й можливі джерела покриття бюджетного дефіциту.

В результаті вивчення теми:

студент повинен знати:

- економічну природу, склад і структуру доходів;
- класифікацію бюджетних видатків;
- економічні та соціальні наслідки бюджетного дефіциту

студент повинен вміти:

застосовувати теоретичні знання при вирішенні ситуаційних завдань

Тема 8. ПОДАТКИ. ПОДАТКОВА СИСТЕМА.

Суть і функції податків. Класифікація податків, її ознаки. Види податків. Прями податки. Непрямі податки.

Податкова система: поняття, основи побудови. Принципи й методи оподаткування.

Податкова система України основні етапи її становлення

Податок на додану вартість. Економічна суть податку на додану вартість. Методика включення податку в ціни товарів, робіт, послуг. Визначення оподаткованого обороту. Пільги щодо податку на додану вартість, їх економічна й соціальна роль. Порядок і строки сплати в бюджет.

Акцизний збір. Акцизи як форма специфічних податків. Платники акцизного збору, визначення його суми. Пільги щодо акцизного оподаткування, порядок і строки сплати акцизного збору в бюджет.

Мито як джерело доходів бюджету. Платники й ставки мита. Порядок перерахування мита в бюджет.

Оподаткування прибутку підприємств і організацій, його роль і місце в податковій системі. Платники, об'єкт оподаткування, ставки податку. Особливості оподаткування окремих видів доходів. Пільги щодо оподаткування прибутку. Порядок обчислення й сплати в бюджет.

Прибуткове оподаткування населення. Прибутковий податок з громадян як форма індивідуального оподаткування населення, його регулююча функція й значення у формуванні доходів бюджету. Основи прибуткового оподаткування населення. Побудова шкали ставок оподаткування.

Оподаткування доходів від трудової діяльності (роботи за наймом). Оподаткування доходів громадян від підприємницької діяльності. Оподаткування доходів іноземних громадян.

Податок на промисел. Платники податку. Порядок обрахунку й внесення в бюджет.

Плата за ресурси. Економічне призначення ресурсних платежів. Види плати за ресурси, визначення ставок і платників. Лісовий дохід. Плата за землю. Плата за воду. Плата для . відшкодування витрат на геологорозвідувальні роботи. Плата за спеціальне використання природних ресурсів.

Майнове оподаткування. Державне мито. Місцеві податки й збори. Інші платежі в бюджет.

В результаті вивчення теми:

студент повинен знати:

- соціально-економічну сутність податків;
- функції податків;
- класифікацію податків;
- структуру та принципи податкової системи.

студент повинен вміти:

вміти розрахувати податок з прибутку, ПДВ

Тема 9. МІСЦЕВІ ФІНАНСИ.

Суть місцевих фінансів, їх склад і роль у здійсненні політики зміцнення економічної самостійності адміністративно-територіальних формувань в умовах ринкових відносин.

Фінансові ресурси місцевого самоврядування. Місцеві бюджети, їх доходи й видатки. Загальнодержавні податки і збори, закріплені за місцевими бюджетами. Роль місцевих податків і зборів у формуванні доходів місцевих бюджетів. Види неподаткових надходжень у місцеві бюджети.

Соціальна спрямованість видаткової частини місцевих бюджетів. Фінансування витрат місцевого господарювання. Фінансування адміністративного апарату місцевих органів влади.

Позабюджетні кошти й валютні фонди місцевих Рад народних депутатів, їх значення у формуванні фінансових ресурсів регіону. Джерела надходжень і основні напрямки використання. Фінансові ресурси інших органів самоврядування.

В результаті вивчення теми:

студент повинен знати:

- склад та роль місцевих фінансів у здійсненні політики зміцнення економічної самостійності адміністративно-територіальних формувань;
- джерела формування місцевих фінансів

студент повинен вміти:

застосовувати теоретичні знання при вирішенні ситуаційних завдань

Тема 10. ДЕРЖАВНІ ЦІЛЬОВІ ФОНДИ.

Сутність та призначення централізованих фондів цільового призначення. Класифікація державних цільових фондів.

Загальнообов'язкове державне соціальне страхування, його сутність та види.

Пенсійний фонд України, джерела його утворення та напрямки використання коштів.

Фонд соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та втратами, зумовленими народженням і похованням, фінансові аспекти діяльності.

Джерела коштів фонду соціального страхування на випадок безробіття та напрями їх використання.

Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань. Джерела формування та напрями використання коштів фондів.

В результаті вивчення теми:

студент повинен знати:

- класифікацію державних цільових фондів.
- основні джерела формування коштів та напрями використання.

студент повинен вміти:

застосовувати теоретичні знання при вирішенні ситуаційних завдань

Тема 11. ДЕРЖАВНИЙ КРЕДИТ І ДЕРЖАВНИЙ БОРГ.

Економічна суть державного кредиту, його роль у формуванні додаткових фінансових ресурсів держави й покритті бюджетного дефіциту. Відмінність державного кредиту від банківського.

Види державного кредиту. Внутрішній і зовнішній державний кредит. Розвиток міжнародного й умовного державного кредиту.

Державний борг. Капітальний і поточний державний борг. Причини й наслідки зростання державного боргу. Джерела погашення державного боргу.

Форми внутрішнього державного кредиту. Державні позики, їх види. Класифікація державних внутрішніх позик. Казначейські позики. Гарантовані позики як форма умовного державного кредиту.

Форми зовнішнього державного кредиту. Державні зовнішні позики. Позики міжнародних фінансових органів. Міжурядові позики, банківські кредити держави, їх значення у фінансовій підтримці України.

В результаті вивчення теми:

студент повинен знати:

- сутність та значення державного кредиту;
- форми державного кредиту;
- причини і наслідки державного боргу.

студент повинен вміти:

застосовувати теоретичні знання при вирішенні ситуаційних завдань

Тема 12. СТРАХУВАННЯ ТА СТРАХОВИЙ РИНОК

Економічна необхідність і роль страхування в забезпеченні безперервності суспільного виробництва. Особливості фінансових відносин у сфері страхування.

Форми й методи страхового захисту. Система страхових фондів.

Класифікація страхування за об'єктами та ознакою ризику. Принципи обов'язкового й добровільного страхування.

Страхування майна юридичних і фізичних осіб, його види й форми.

Страхування кредитних і фінансових ризиків. Економічна необхідність, значення й види. Умови страхування кредитних і фінансових ризиків.

Особове страхування, його суть і значення в забезпеченні соціального захисту громадян. Види особового обов'язкового й добровільного страхування.

Перестраховання. Необхідність перестраховання для забезпечення сталості страхових операцій.

Доходи й витрати страховика. Страхові платежі як основне джерело доходів страховика. Витрати на виплату страхового відшкодування й страхових сум, відрахування в запасні й резервні фонди.

Фінансові результати страхових операцій, їх рентабельність. Прибуток страхових організацій, його розподіл і використання.

Страховий ринок. Поняття страхового ринку та його організаційна структура. Учасники страхового ринку. Організаційні форми існування страхових компаній.

Державний нагляд за страховою діяльністю в Україні. Ліцензування страхової діяльності.

Формування й розвиток страхового ринку в Україні.

В результаті вивчення теми:

студент повинен знати:

- необхідність і роль страхування;
- функції страхування;
- класифікацію страхування.

студент повинен вміти:

застосовувати теоретичні знання при вирішенні ситуаційних завдань

Тема 13. ФІНАНСОВИЙ РИНОК

Сутність фінансового ринку, його роль у мобілізації та розподілі фінансових ресурсів.

Класифікація фінансових ринків. Грошовий ринок. Ринок капіталів. Ризикові та безризикові фінансові ринки. Місцеві, регіональні, національні, міжнародні, всесвітні

фінансові ринки. Первинний і вторинний фінансові ринки. Економічні передумови функціонування фінансового ринку в Україні.

Види цінних паперів, які можуть випускатись і обертатися в Україні. Основні характеристики цінних паперів.

Правове регулювання фінансового ринку. Порядок реєстрації й обігу цінних паперів.

Діяльність із випуску та з підтримування обігу цінних паперів.

Оподаткування доходів від цінних паперів. Державний контроль за випуском і обігом цінних паперів.

Фондова біржа. Правові положення. Організація й порядок роботи. Правила торгівлі. Види угод, порядок розрахунків. Порядок допуску цінних паперів до обігу на фондових біржах в Україні.

Брокерські (дилерські) контори. Формування статутного фонду. Прибуток. Розподіл прибутку.

Перспективи розвитку фінансового ринку в Україні.

В результаті вивчення теми:

студент повинен знати:

- сутність, необхідність та значення фінансового ринку;
- функції фінансового ринку;

студент повинен вміти:

застосовувати теоретичні знання при вирішенні ситуаційних завдань

Тема 14. МІЖНАРОДНІ ФІНАНСИ.

Економічна природа й призначення міжнародних фінансів.

Міжнародні фінансові інститути. Світовий банк. Міжнародний валютний фонд. Міжнародний реконструкції та розвитку.

Міжнародний фінансовий ринок. Основні складові міжнародного фінансового ринку. Міжнародний ринок кредитних ресурсів. Міжнародний ринок цінних паперів.

Фінансовий механізм зовнішньоекономічної діяльності. Суб'єкти та види зовнішньоекономічної діяльності. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні. Зовнішньоекономічна політика.

Митне регулювання та митний контроль. Митний тариф. Митні ставки та пільги.

Валютне регулювання та валютні обмеження. Валютні фонди та резерви. Валютна виручка підприємств, її розподіл.

Спільні підприємства як форма міжнародної економічної співпраці. Фінансові ресурси підприємств з іноземними інвестиціями. Особливості нормування статутного капіталу та розподіл прибутку спільних підприємств.

В результаті вивчення теми:

студент повинен знати:

- економічну природу й призначення міжнародних фінансів;
- міжнародні фінансові інститути;
- міжнародний фінансовий ринок

студент повинен вміти:

застосовувати теоретичні знання при вирішенні ситуаційних завдань

ІІІ. ПРИБЛИЗНА ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Заняття № 1 (за темою № 1)

Мета – вивчення сутності фінансових відносин, функцій фінансів та взаємозв'язку з іншими розподільчими категоріями

Питання, що розглядаються на практичному занятті:

1. Предмет науки про фінанси.
2. Фінанси як економічна, вартісна, розподільна, історична категорія.
3. Фінансові ресурси як матеріальні носії фінансових відносин.
4. Роль цільових позабюджетних фондів у забезпеченні суспільних потреб.
5. Функції фінансів, їх зміст.

В результаті практичного заняття студент повинен уміти:

застосовувати теоретичні знання при вирішенні ситуаційних завдань

Заняття № 2 (за темою № 2)

Мета – вивчення напрямів реалізації фінансової та основних її типів

1. Фінансова політика як складова частина економічної й соціальної політики держави.

2. Основні напрямки фінансової політики, її завдання.

3. Фінансова політика України на сучасному етапі.

В результаті практичного заняття студент повинен уміти:

застосовувати теоретичні знання при вирішенні ситуаційних завдань

Заняття № 3 (за темою № 3)

Мета – вивчення основних складових елементів фінансового механізму

1. Фінансовий механізм як сукупність форм і методів організації фінансових відносин.

2. Взаємозв'язок фінансового механізму і фінансової політики.
3. Складові елементи фінансового механізму.
4. Суть, принципи, методи і завдання фінансового планування.
5. Особливості фінансового планування при переході до ринку.
6. Об'єкти й суб'єкти управління фінансами.
7. Сутність фінансового контролю, його значення.
8. Види, форми і методи фінансового контролю.
9. Правове регулювання фінансових відносин.

В результаті практичного заняття студент повинен уміти:

застосовувати теоретичні знання при вирішенні ситуаційних завдань

Заняття № 4 (за темою № 4)

Мета – вивчення сутності та функцій фінансів підприємства

1. Сутність, функції і основи організації фінансів підприємств.
2. Власні і залучені кошти підприємств.
3. Оборотні кошти підприємства.
4. Основні засоби, їх склад. Джерела фінансування відтворення основних засобів.
5. Система показників оцінки фінансового стану.
6. Особливості фінансових відносин на підприємствах різних форм власності і господарювання.

В результаті практичного заняття студент повинен уміти:

- організувати фінансові відносини між підрозділами підприємств, між суб'єктами господарювання, з державою, банками, страховими компаніями.

Заняття № 5 (за темою № 5)

Мета – вивчення сутності державних фінансів

1. Система державних фінансів
2. Призначення і роль державних фінансів
3. Правові й організаційні засади державних фінансів
4. Становлення та розвиток державних фінансів України .

В результаті практичного заняття студент повинен уміти:

застосовувати теоретичні знання при вирішенні ситуаційних завдань

Заняття № 6 (за темою № 6)

Мета – вивчення принципів побудови фінансової системи, бюджетного устрою, та основних етапів бюджетного процесу

1. Бюджет як економічна і юридична категорія.
2. Розподільна і контрольна функція бюджету.
3. Бюджетний устрій і бюджетна система.
4. Бюджетне регулювання.
5. Касове виконання дохідної і видаткової частини державного і місцевого бюджетів.

В результаті практичного заняття студент повинен уміти:

застосовувати теоретичні знання при вирішенні ситуаційних завдань

Заняття № 7 (за темою № 7)

Мета – вивчення економічної сутності видатків та доходів державного бюджету

1. Економічна суть доходів і видатків бюджету.
2. Формування доходів державного бюджету, їх склад і структура.
3. Основні напрямки використання бюджетних коштів.
4. Бюджетний дефіцит. Поняття і причини виникнення.
5. Проблеми скорочення і можливі джерела покриття бюджетного дефіциту.

В результаті практичного заняття студент повинен уміти:

застосовувати теоретичні знання при вирішенні ситуаційних завдань

Заняття № 8 (за темою № 8)

Мета – вивчення економічної сутності податків їх функцій та класифікації

1. Суть і функції податків.
2. Класифікація податків.
3. Види податків.
4. Податкова система України.
5. Державне мито.
7. Місцеві податки і збори.

В результаті практичного заняття студент повинен уміти:

вміти розрахувати податок з прибутку, ПДВ

Заняття № 9 (за темою № 9)

Мета – вивчення економічної формування місцевих фінансів

1. Суть місцевих фінансів.

2. Фінансові ресурси місцевого самоврядування.
3. Місцеві бюджети, їх доходи і видатки.
4. Соціальна направленість видаткової частини місцевих бюджетів.
5. Джерела надходжень і основні напрямки використання.

В результаті практичного заняття студент повинен уміти:

застосовувати теоретичні знання при вирішенні ситуаційних завдань

Заняття № 10 (за темою № 10)

Мета – вивчення економічної формування централізованих фондів цільового призначення

- 1 Система централізованих фондів цільового призначення
- 2 Пенсійний фонд
- 3 Фонд соціального страхування
- 4 Фонд сприяння зайнятості населення

В результаті практичного заняття студент повинен уміти:

застосовувати теоретичні знання при вирішенні ситуаційних завдань

Заняття № 11 (за темою № 11)

Мета – вивчення економічної сутності державного кредиту та його ролі

1. Економічна суть державного кредиту, його роль у формуванні додаткових фінансових ресурсів держави й покритті бюджетного дефіциту.
2. Відмінність державного кредиту від банківського.
3. Види державного кредиту. Внутрішній і зовнішній державний кредит.
4. Державний борг: капітальний і поточний.
5. Джерела погашення державного боргу.
6. Форми зовнішнього державного кредиту.
7. Форми внутрішнього державного кредиту.

В результаті практичного заняття студент повинен уміти:

застосовувати теоретичні знання при вирішенні ситуаційних завдань

Заняття № 12 (за темою № 12)

Мета – вивчення економічної необхідності і ролі страхування в забезпеченні безперервності суспільного виробництва

1. Економічна необхідність і роль страхування в забезпеченні безперервності суспільного виробництва.

2. Принципи обов'язкового й добровільного страхування.
3. Особове страхування, його суть і значення в забезпеченні соціального захисту громадян.

4. Доходи й витрати страховика.
5. Фінансові результати страхових операцій, їх рентабельність.
6. Формування й розвиток страхового ринку в Україні.

В результаті практичного заняття студент повинен уміти:

застосовувати теоретичні знання при вирішенні ситуаційних завдань

Заняття № 13 (за темою № 13)

Мета – вивчення економічної сутності фінансового ринку

1. Сутність фінансового ринку, його роль в мобілізації й розподілі фінансових ресурсів.

2. Класифікація фінансових ринків. Грошовий ринок. Ринок капіталів. Первинний і вторинний фінансові ринки.

3. Економічні передумови функціонування фінансового ринку в Україні.
4. Цінні папери, основні характеристики.
5. Правове регулювання фінансового ринку.
6. Фондова біржа в Україні. Організація й види угод. .

В результаті практичного заняття студент повинен уміти:

застосовувати теоретичні знання при вирішенні ситуаційних завдань

Заняття № 14 (за темою № 14)

Мета – вивчення економічної сутності міжнародних фінансів

1. Суб'єкти та види зовнішньоекономічної діяльності.
2. Правові норми регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.
3. Валютний курс. Конвертованість валюти.
4. Валютні ринки. Поняття і види.
5. Діяльність УМВБ.
6. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Єдиний митний тариф.
8. Митна політика України.

В результаті практичного заняття студент повинен уміти:

застосовувати теоретичні знання при вирішенні ситуаційних завдань

IV ІНДИВІДУАЛЬНІ СЕМЕСТРОВІ ЗАВДАННЯ

На індивідуальну роботу студентів по вивченню дисципліни “Державні фінанси” **ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ** передбачено 87 години, які студентами на підготовку рефератів. Заслуховування та обговорення рефератів відбуваються практичних заняттях, що поширює знання студентів по окремим теоретичним та практичним питанням. Крім того, об’єктом індивідуальної роботи є матеріал, який не може бути опрацьований на практичних заняттях з причини обмеженого часу аудиторних занять. Метою виконання індивідуальних завдань рефератів є більш широке охоплення питань тем курсу, їх всебічне висвітлення і розкриття.

Теми рефератів курсу наведені в додатку А.

На індивідуальну роботу студентів по вивченню дисципліни “Державні фінанси” **ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ** передбачено 138 годин. Об’єктом індивідуальної роботи є матеріал, який не може бути опрацьований на лекційних та практичних заняттях з причини обмеженого часу аудиторних занять.

V. КОНТРОЛЬНІ РОБОТИ

Для контролю за засвоєнням матеріалу по навчальній дисципліні “Державні фінанси” **денної форми навчання** використовуються такі форми поточного контролю:

- підготування доповідей або рефератів по окремих розділах курсу, тематика яких визначається викладачем;
- виконання аудиторних контрольних робіт;
- поточний контроль за засвоєнням матеріалу в ході проведення практичних занять із студентами;

Навчальний процес по дисципліні завершується іспитом, на якому студенти показують отриманий рівень знань.

На протязі семестру заплановано проведення трьох обов’язкових контрольних точок та трьох додаткових контрольних точок. Мета проведення контрольних робіт – закріплення і оцінювання отриманих студентами теоретичних знань та вмінє розв’язання задач з дисципліни.

Мета проведення контрольних робіт – закріплення і опрацювання отриманих студентами теоретичних знань та вмінє розв’язання задач з дисципліни.

Завдання на кожен контрольну роботу знаходяться в додатку А навчально-методичного комплексу дисципліни.

Навчальним планом дисципліни для **заочної форми навчання** передбачена 1 контрольна робота.

Контрольна робота охоплює теми лекційного матеріалу, а також матеріал, що вноситься на самостійне вивчення студентам. До контрольної роботи входить виконання наступних видів роботи:

- Вивчення та опрацювання теоретичних питань по курсу;
- Відповіді на тестові завдання;
- Розгляд основних понять по курсу;

Основна **мета** контрольних робіт – закріплення теоретичних знань та практичних навичок.

V МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

Методика вивчення дисципліни “Державні фінанси” для **денної форми навчання за фахом “Фінанси”, “Економічна кібернетика”, „Економіка підприємства”, “Облік і аудит”, “Менеджмент організацій”** базується на застосуванні студентом лекційного матеріалу, навчально-методичної літератури, законодавчих та нормативних актів, виконанні контрольних робіт, самостійних робіт, тестових завдань, вирішенні комплексних ситуаційних задач.

За фахом “Фінанси” більше уваги приділяється розгляду обмінно-розподільчих відносин, проблемі формування державного та місцевих бюджетів, міжнародних фінансів, бюджетному устрою та бюджетному процесу.

За фахом “Економічна кібернетика”, „Економіка підприємства”, “Облік і аудит”, “Менеджмент організацій” **більше уваги приділяється розгляду** обмінно-розподільчих відносин, проблемі формування державного та місцевих бюджетів, міжнародних фінансів, бюджетному устрою та бюджетному процесу, формуванню фондів страхових фондів.

На лекціях викладається основна частина теоретичного матеріалу, доповненого прикладами. Питання навчального курсу, які, завдяки обмеженості часу навчальних занять, не можуть бути розглянуті на лекціях, повинні бути опановані на практичних заняттях в ході заслуховування докладів та рефератів.

Методика вивчення дисципліни “Державні фінанси” для **заочної форми навчання “Фінанси”, „Економіка підприємства”, “Облік і аудит”, “Менеджмент організацій”** базується на застосуванні студентом лекційного матеріалу, навчально-методичної літератури, законодавчих та нормативних актів, виконанні контрольних робіт, самостійних робіт, тестових завдань, вирішенні комплексних ситуаційних задач.

На лекціях викладається основна частина теоретичного матеріалу, доповненого прикладами. Питання навчального курсу, які, завдяки обмеженості часу навчальних занять, не можуть бути розглянуті на лекціях, повинні бути опановані на практичних заняттях.

Як і на денній формі навчання за фахом **“Фінанси”** так і на заочній більше уваги приділяється розгляду механізму і методам

За фахом **“Економічна кібернетика”**, **„Економіка підприємства”**, **“Облік і аудит”**, **“Менеджмент організацій”** більше уваги приділяється розгляду

Таблиця 2 - Розподіл навчального часу за темами для заочної форми навчання спеціальності “Фінанси” (4,5 р. навчання)

Найменування розділів, тем	Розподіл за семестрами та видами завдань								
	Всього	Лекції	Практичні	Семінар.	Лабор. роб.	Ком'ют. практик.	СРС		
							Підготовка до лекції	Підготовка до практики	Виконання інд. авдання
Тема 1. Сутність фінансів, їх функції і роль	14	2	4				4	2	1
Тема 2. Фінансова система	13	4	2				2	2	3
Тема 3. Фінансова політика і фінансовий механізм	13	2	4				1	2	4
Тема 4. Фінанси підприємницьких структур	13	4	2				2	2	3
Тема 5. Державні фінанси	13	4	2				2	2	3
Тема 6. Бюджет і бюджетна система	9		2					2	5
Тема 7. Доходи і видатки бюджету	8		2				4	2	
Тема 8. Податки та податкова система	10		2				2	2	2
Тема 9. Місцеві фінанси	8		2				4	2	
Тема 10. Державні цільові фонди	10		2				4	2	
Тема 11. Державний кредит і державний борг	9		2				2	1	4
Тема 12. Страхування і страховий ринок	9		2				4	1	2
Тема 13. Фінансовий ринок	6						2		4
Тема 14. Міжнародні фінанси	6						2		4
Підготовка до іспиту	21						21		
Всього	189	16	28	-	-	-	145		

Таблиця 3 - Розподіл навчального часу за темами для заочної форми навчання спеціальності “Фінанси” (3 р. навчання)

Найменування розділів, тем	Розподіл за семестрами та видами завдань								
	Всього	Лекції	Практичні	Семінар.	Лабор. роб.	Ком'ют. практик.	СРС		
							Підготовк а до лекції	Підготовк а до виконання інд.	авдання
Тема 1. Сутність фінансів, їх функції і роль	15	2	4				2	1	6
Тема 2. Фінансова система	17	4	4				2	1	6
Тема 3. Фінансова політика і фінансовий механізм	16	2	4				3	1	6
Тема 4. Фінанси підприємницьких структур	16	2	4				3	1	6
Тема 5. Державні фінанси	17	2	4				3	2	6
Тема 6. Бюджет і бюджетна система	12		4				4	2	2
Тема 7. Доходи і видатки бюджету	6						4		2
Тема 8. Податки та податкова система	6						4		2
Тема 9. Місцеві фінанси	6						4		2
Тема 10. Державні цільові фонди	6						4		2
Тема 11. Державний кредит і державний борг	6						4		2
Тема 12. Страхування і страховий ринок	6						4		2
Тема 13. Фінансовий ринок	6						4		2
Тема 14. Міжнародні фінанси	6						4		2
Підготовка до іспиту	21						21		
Всього	189	12	24	-	-	-	153		

Таблиця 4 - Розподіл навчального часу за темами для заочної форми навчання спеціальності „Економіка підприємства”, “Облік і аудит”, “Менеджмент організацій” (4,5 р. навчання), “Облік і аудит”, “Менеджмент організацій” (3 р. навчання).

Найменування розділів, тем	Розподіл за семестрами та видами завдань								
	Всього	Лекції	Практичні	Семінар.	Лабор. роб.	Ком'ют. практик.	СРС		
							Підготовк а до лекції	ПІДГОТОВК а до практик	БІЖИЛИЦЬКІ ВИКОНАННЯ інд. завдань
Тема 1. Сутність фінансів, їх функції і роль	9	2	2				2	1	2
Тема 2. Фінансова система	9	2	2				2	1	2
Тема 3. Фінансова політика і фінансовий механізм	9	2	2				2	1	2
Тема 4. Фінанси підприємницьких структур	9	2	2				2	1	2
Тема 5. Державні фінанси	6	2					2		2
Тема 6. Бюджет і бюджетна система	4						2		2
Тема 7. Доходи і видатки бюджету	4						2		2
Тема 8. Податки та податкова система	5						2		3
Тема 9. Місцеві фінанси	6						2		4
Тема 10. Державні цільові фонди	6						2		4
Тема 11. Державний кредит і державний борг	6						2		4
Тема 12. Страхування і страховий ринок	4						2		2
Тема 13. Фінансовий ринок	4						2		2
Тема 14. Міжнародні фінанси	4						2		2
Підготовка до іспиту	21						21		
Всього	108	12	8	-	-	-	88		

Таблиця 5 - Розподіл навчального часу за темами для заочної форми навчання спеціальності „Економіка підприємства ” (3 р. навчання).

Найменування розділів, тем	Розподіл за семестрами та видами завдань								
	Всього	Лекції	Практичні	Семінар.	Лабор. роб.	Ком'ют. практик.	СРС		
							Підготовк а до лекції	Підготовк а до виконання інд.	авдання
Тема 1. Сутність фінансів, їх функції і роль	10	1	2				2	2	3
Тема 2. Фінансова система	9	1	2				2	1	3
Тема 3. Фінансова політика і фінансовий механізм	9	1	2				2	1	3
Тема 4. Фінанси підприємницьких структур	6	1					2		3
Тема 5. Державні фінанси	6	2					2		2
Тема 6. Бюджет і бюджетна система	4						2		2
Тема 7. Доходи і видатки бюджету	4						2		2
Тема 8. Податки та податкова система	5						2		3
Тема 9. Місцеві фінанси	6						2		4
Тема 10. Державні цільові фонди	6						2		4
Тема 11. Державний кредит і державний борг	6						2		4
Тема 12. Страхування і страховий ринок	4						2		2
Тема 13. Фінансовий ринок	4						2		2
Тема 14. Міжнародні фінанси	4						2		2
Підготовка до іспиту	21						21		
Всього	108	6	6	-	-	-	96		

Таблиця 6 - Розподіл навчального часу за темами для після вузівської форми навчання спеціальності “Фінанси” (2 р. навчання)

Найменування розділів, тем	Розподіл за семестрами та видами завдань								
	Всього	Лекції	Практичні	Семінар.	Лабор. роб.	Ком'ют. практик.	СРС		
							Підготовк а до лекції	Підготовк а до практик	Биконання інд. завдань
Тема 1. Сутність фінансів, їх функції і роль	13	2	2				2	1	6
Тема 2. Фінансова система	13	2	2				2	1	6
Тема 3. Фінансова політика і фінансовий механізм	14	2	2				3	1	6
Тема 4. Фінанси підприємницьких структур	14	2	2				3	1	6
Тема 5. Державні фінанси	15	2	2				3	2	6
Тема 6. Бюджет і бюджетна система	12		4				4	2	2
Тема 7. Доходи і видатки бюджету	8						4		4
Тема 8. Податки та податкова система	8						4		4
Тема 9. Місцеві фінанси	8						4		4
Тема 10. Державні цільові фонди	8						4		4
Тема 11. Державний кредит і державний борг	8						4		4
Тема 12. Страхування і страховий ринок	8						4		4
Тема 13. Фінансовий ринок	6						4		2
Тема 14. Міжнародні фінанси	6						4		2
Підготовка до іспиту	21						21		
Всього	162	10	14	-	-	-	138		

Таблиця 7 - Розподіл навчального часу за темами для після вузівської форми навчання спеціальності „Економіка підприємства”, “Менеджмент організацій” (2 р. навчання).

Найменування розділів, тем	Розподіл за семестрами та видами завдань								
	Всього	Лекції	Практичні	Семінар.	Лабор. роб.	Ком'ют. практик.	СРС		
							Підготовк а до лекції	Підготовк а до виконання інд.	автання
Тема 1. Сутність фінансів, їх функції і роль	10	1	2				2	2	3
Тема 2. Фінансова система	9	1	2				2	1	3
Тема 3. Фінансова політика і фінансовий механізм	9	1	2				2	1	3
Тема 4. Фінанси підприємницьких структур	6	1					2		3
Тема 5. Державні фінанси	6	2					2		2
Тема 6. Бюджет і бюджетна система	4						2		2
Тема 7. Доходи і видатки бюджету	4						2		2
Тема 8. Податки та податкова система	5						2		3
Тема 9. Місцеві фінанси	6						2		4
Тема 10. Державні цільові фонди	6						2		4
Тема 11. Державний кредит і державний борг	6						2		4
Тема 12. Страхування і страховий ринок	4						2		2
Тема 13. Фінансовий ринок	4						2		2
Тема 14. Міжнародні фінанси	4						2		2
Підготовка до іспиту	21						21		
Всього	108	6	6	-	-	-	96		

Таблиця 8 - Розподіл навчального часу за темами

Найменування розділів, тем	Розподіл за семестрами та видами завдань								
	Всього	Лекції	Практичні	Семінар.	Лабор. роб.	Ком'юг. практик.	СРС		
							Підготовка до лекції	Підготовка до практики	Виконання інд. авдання
Тема 1. Сутність фінансів, їх функції і роль	9	4	2	-	-	-	2		1
Тема 2. Фінансова система	10	6	2	-	-	-	1		1
Тема 3. Фінансова політика і фінансовий механізм	11	4	2	-	-	-	4		1
Тема 4. Фінанси підприємницьких структур	11	6	2	-	-	-	1	1	1
Контрольна робота № 1	4	-	2	-	-	-	1	1	
Тема 5. Державні фінанси	10	4	2	-	-	-	1	2	1
Тема 6. Бюджет і бюджетна система	10	4	2	-	-	-	1	2	1
Тема 7. Доходи і видатки бюджету	10	4	2	-	-	-	1	2	1
Контрольна робота № 2	5	-	2	-	-	-	-	3	-
Тема 8. Податки та податкова система	12	6	2	-	-	-	1	2	1
Тема 9. Місцеві фінанси	10	4	2	-	-	-	1	2	1
Тема 10. Державні цільові фонди	9	4	2	-	-	-	1	1	1
Тема 11. Державний кредит і державний борг	12	6	2	-	-	-	1	2	1
Тема 12. Страхування і страховий ринок	9	4	2				1	1	1
Тема 13. Фінансовий ринок	11	6	2				1	1	1
Тема 14. Міжнародні фінанси	12	6	2				1	1	2
Контрольна робота № 3	5	-	2	-	-	-		3	
Колоквіум	8							8	
Підготовка до іспиту	21	-	-	-	-	-		21	
Всього	189	68	34	-	-	-		87	

Таблиця 10 - Розподіл навчального часу за темами

Найменування розділів, тем	Розподіл за семестрами та видами завдань								
	Всього	Лекції	Практичні	Семінар.	Лабор. роб.	Ком'юг. практик.	СРС		
							Підготовка до лекції	Підготовка до практики	Виконання інд. авдання
Тема 1. Сутність фінансів, їх функції і роль	5	2	1	-	-	-	1		1
Тема 2. Фінансова система	6	4	1	-	-	-			1
Тема 3. Фінансова політика і фінансовий механізм	5	3	1	-	-	-	1		1
Тема 4. Фінанси підприємницьких структур	6	4	1	-	-	-			1
Тема 5. Державні фінанси	7	4	1	-	-	-	1		1
Тема 6. Бюджет і бюджетна система	6	4	1	-	-	-			1
Контрольна робота № 1	3	-	2					1	
Тема 7. Доходи і видатки бюджету	7	4	1	-	-	-	1		1
Тема 8. Податки та податкова система	6	4	1	-	-	-			1
Тема 9. Місцеві фінанси	7	4	1	-	-	-	1		1
Тема 10. Державні цільові фонди	4	2	1	-	-	-			1
Тема 11. Державний кредит і державний борг	7	4	1	-	-	-	1		1
Тема 12. Страхування і страховий ринок	6	4	1						1
Тема 13. Фінансовий ринок	7	4	1				1		1
Тема 14. Міжнародні фінанси	7	4					1		2
Контрольна робота № 2	3	-	2	-	-	-		1	-
Підготовка до іспиту	16			-	-	-		16	
Всього	108	51	17	-	-	-		40	

VI НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ:

Основна література

- 1 Василик О. Д. Теорія фінансів: Підручник. – К.: НІОС. – 2000. – 416с.
- 2 Опарін В. М. Фінанси (Загальна теорія): Навчал. посібник. – 2 – е вид., доп. і перероб. – К: КНЕУ, 2001 – 240 С.
- 3 Фінансове право: Підручник / Алісов Є. О, Воронова Л. К., Кадькаленко С. Т., та ін./ - Х.: Фірма “Копсул”,1999. – 196с.
- 4 Юрій С. І., Бескін Й. М. Бюджетна система України: нав. посібник. - К.: НІОС. – 2000. – 400с.
- 5 Зюнькін А. Г. Фінансове право: опорний конспект лекцій. – К.: МАУП, 2001. – 144 С.
- 6 Кипиленко О. П. Місцеві фінанси України. – К.: К.: НІОС. – 2000. – 384с.
- 7 Конспект лекцій по дисципліне «Финансы» для студентов экономических специальностей вуза всех форм обучения. \ Составители: Т.В. Кузнецова, В.М. Гридасов. – Краматорск: ДГМА 1999. – 86 с.
- 8 Методические указания к проведению практических занятий по курсу “Финансы” для специальностей 7,0150107, 7.0150104, 7.0150106 очной и заочной форм обучения / Пилецкая С. Т., Клец Л. Е.. – Краматорск: ДГМА, 2001 – 26 с.
- 9 Методические указания к выполнению курсовой работы по курсу “Финансы” для студентов заочной формы обучения / С. Т. Пилецкая, Е. А. Киселева, О. А. Киселева. – Краматорск: ДГМА, 2002 – 20 с.

Додаткова література

- 10 Український ринок цінних паперів: стан, перспективи і шляхи розвитку: Матеріали науково-практичної конференції.-К. :УФБ, 1992.
- 11 Збірник нормативних матеріалів з питань регулювання зовнішньоекономічної діяльності України. 4.1.-К., 1993.
- 12 Закон України "Про власність" //Відомості Верховної Ради України.-1991.- №20.

13 Закон України "Про підприємство" // Відомості Верховної Ради України.-1991.-№14.

14 Закон України "Про банки і банківську діяльність"// Відомості Верховної Ради України.-1991.-№25.

15 Закон України "Про господарські товариства"//Відомості Верховної Ради України.-1991,-№49.

16 Закон України "Про приватизацію майна державних підприємств"// Відомості Верховної Ради України.-1992.-№24.

17 Закон Української РСР "Про бюджетну систему Української РСР"//Нові закони України. Вип.1.-К.,1991.

18 Закон України "Про аудиторську службу"//Голос України.- 29 травня 1993.

19 Закон України "Про державну контрольно-ревізійну службу У країни " //Урядовий кур'єр.-№ 33-34,-1993.

20 Закон України "Митний кодекс України"//Голос України,-25 березня 1992.

21 Закон України "Про цінні папери і фондову біржу"//Нові закони України. Вип.1.-К.,1991.

22 Закон України "Про податкову службу в Україні " //Нові закони України. Вип.1.-К.,1991.

22 Закон Української РСР "Про місцеві Ради народних депутатів УРСР та місцеве самоурядування"//Нові закони України.-Вип. 1 .-К., 1991.

Розробники робочої навчальної програми з дисципліни “Державні фінанси”:

Асистент кафедри “Фінанси”

Т. Ю. Коритько